

УДК 159.942:159.95:377

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1\(19\)-725-736](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1(19)-725-736)

Велика Аліна Михайлівна старший викладач кафедри слов'янської і германської філології та перекладу, Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, м. Житомир, 10008, тел.: (0412)43-14-17, <https://orcid.org/0000-0003-0747-1932>

РОЛЬ СИТУАЦІЇ УСПІХУ В ФОРМУВАННІ МОТИВАЦІЙНОГО ФОНУ СТУДЕНТІВ: ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

Анотація. У статті розглянуто поняття «успіх» як досягнення значних результатів у діяльності окремої особистості та колективу в цілому. Ситуація успіху є цілеспрямованим спеціально організованим комплексом умов, які дозволяють досягати вагомих результатів у навчальній діяльності. Отримані результати супроводжуються позитивними емоційними та психологічними враженнями. Переживаючи успіх, студент відчуває зростання своєї власної гідності, компетентності та впевненості в собі. Ці враження стають основою для розвитку нових та міцних мотивацій. Пізнавальні мотиви виступають як умова задоволення потреб отримання нової інформації, інтересів щодо конкретних предметів чи явищ, самовираження та самореалізації студента, сприяють самостійності та ініціативності, відповідальності, творчому підходу до опанування освітнім змістом. Важливим є питання «зняття страху», можливості перебороти свою невпевненість, острах самого завдання. Це дозволить стати більш розкутим і впевненим, сміливіше реалізувати ідеї.

Розглянуто створення ситуації успіху в навчально-виховній діяльності за допомогою ланцюжка послідовних стадій: установка на навчальну діяльність, забезпечення умов діяльності та порівняння отриманих результатів з очікуваними. Серед необхідних умов для запровадження ідеї є сформована комфортна атмосфера для навчання, відчуття рівності кожного студента, усвідомлення кожним особистісної цінності, можливість вільного висловлювання своєї думки та вислуховування інших. Ситуація успіху виступає цілеспрямованим, організованим поєднанням умов, а також є результатом продуманої та підготовленої стратегії й тактики педагога.

Визначено, що готовність до використання ситуації успіху залежить від педагогічної та методичної підготовки викладача, його досвіду, наявності щирого бажання сприяти успішному навчанню, забезпечувати

позитивну атмосферу в колективі, а також застосовувати індивідуальний підхід до студентів. Важливу роль відіграє вміння слухати та розуміти студента, здійснювати вплив за допомогою переконання, емоційного зарядження, інструментів комунікації.

Ключові слова: успіх, створення ситуації успіху, мотивація, пізнавальні мотиви, педагог, студент.

Velyka Alina Mykhailivna Senior Lecturer at the Department of the Slavic and the Germanic Philology and Translation, Zhytomyr Ivan Franko State University, St. Velyka Berdychivska, 40, Zhytomyr, 10008, tel.: (0412)43-14-17, <https://orcid.org/0000-0003-0747-1932>

THE ROLE OF SUCCESS IN SHAPING STUDENTS' MOTIVATIONAL BACKGROUND: PEDAGOGICAL ASPECTS

Abstract. The article deals with the concept of "success" as the achievement of significant results in the activities of an individual and the team as a whole. The situation of success is a purposeful, specially organized set of conditions that allow achieving significant results in educational activities. The results obtained are accompanied by positive emotional and psychological impressions. When a student experiences success, he or she feels an increase in self-esteem, competence, and self-confidence. These experiences become the basis for the development of new and strong motivations. On this basis, new and strong motives are formed. Cognitive motives act as a condition for satisfying the need for new information, interests in specific subjects or phenomena, self-expression and self-realization of the student, promote independence and initiative, responsibility, and a creative approach to mastering educational content. The issue of "removing fear" is important, as is the ability to overcome one's uncertainty and fear of the task itself. This will allow you to become more relaxed and confident, more courageous in implementing ideas.

The article considers the creation of a situation of success in educational activities through a chain of successive stages: setting up for educational activities, ensuring the conditions of activity and comparing the results obtained with the expected ones. The necessary conditions for the implementation of the idea include a pleasant and comfortable learning environment, a sense of equality of each student, awareness of personal value, the ability to freely express one's opinion and listen to others. The situation of success is a purposeful, organized combination of conditions, and is the result of a well-thought-out and prepared strategy and tactics of the teacher.

The readiness to utilize a successful situation is dependent on the teacher's pedagogical and methodological training, experience, and sincere desire to promote successful learning, ensure a positive atmosphere in the team, and apply an individual approach to students. It is important to listen and understand the student, and to exert influence through persuasion, emotional charge, and communication tools.

Keywords: success, creation of a situation of success, motivation, cognitive motives, professor, student.

Постановка проблеми. Відомо, що навчально-пізнавальна діяльність студента є більш ефективною та дає якісні результати при виникненні сильних, яскравих, глибоких мотивів. Вони спонукають його прагнути до успішного досягнення мети, пошуку засобів та форм виконання завдань, бути готовим до подолання певних труднощів. Джерелом розвитку особистості є результат певної діяльності, пережитий особистістю як успішне індивідуальне досягнення. Успішний результат формує впевненість у собі, у своїх можливостях. Далі студент, натхненний успіхом, впевнено береться за виконання складнішої справи, проявляє ініціативу, творчість та винахідливість, а у результаті – вдосконалюється в навчальному й особистісному житті. Тому важливим є використання ситуації успіху у навчальному процесі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У педагогічній літературі й періодиці питання формування потенціалу успіху й використання ситуації успіху в навчанні розкрито з різних сторін. О. Романовський аналізував проблеми успішності навчання, які пов'язані з формуванням внутрішнього світу студентів, їх професійної самосвідомості, самооцінкою та самоконтролем, а також налаштуванням на успіх. В. Бордюк досліджувала теоретичні та практичні аспекти формування ситуацій успіху при роботі з учнями старших класів і пропонувала технологічні операції для створення таких ситуацій в навчально-виховному процесі школи. У наших попередніх дослідженнях було надано етимологічну характеристику використання ситуації успіху, визначено концептуальні засади її створення. О. Гусак досліджувала поняття «успіх» та «ситуація успіху» на базі теорії педагогічного стимулювання пізнавальної активності студентів. Т. Скорик та Н. Грицик розкрили сутність використання технології у закладах вищої освіти, зробили аналіз різних стилів навчання та типів студентів за ставленням до навчання, відповідно визначивши способи застосування ситуацій успіху на різних етапах.

Мета статті – дослідження педагогічних аспектів ролі використання технології створення ситуації успіху в формуванні мотиваційного фону студентів.

Виклад основного матеріалу. Окрім свого об'єктивного значення, успіх часто має суб'єктивне значення. Він приносить задоволення та наповнення в різних сферах життя людини. Його умовою є потенціал, відданість справі, наполегливість, емпатія, впевненість у собі, амбіції, драйв, оптимізм і самоефективність. У сучасній дійсності певна міра успіху ілюструється задоволенням від досягнення поставлених цілей, можливістю самореалізації та досягнення гармонії на різних рівнях життєдіяльності людини [1, С. 115].

Розглядаючи поняття успіху з педагогічної точки зору, успіх розуміється як досягнення значного результату у певній діяльності окремої особистості та колективу в цілому [2, С. 4]. Педагоги-дослідники акцентують увагу саме на високій результативності або виняткових результатах у процесі досягнення поставленої цілі або завдання. З цим пов'язане власне усвідомлення та суспільне визнання отриманого результату [3, С.34]. Спектр переживань у процесі досягнення успіху виражають морально-психологічне самопочуття людини, обумовлюють темпи й спрямованість її саморозвитку, стимулюють соціальну активність особистості [4, С. 170].

Основою технології «Створення ситуації успіху» є підхід до організації освітнього процесу відповідно до педагогічної ситуації успішного навчання, запропонованої відомими педагогами, зокрема, К. Ушинським, В. Сухомлинським, А. Макаренком, С. Соловейчиком та іншими. Ситуація успіху у навчанні означає створення викладачем такої педагогічної проблеми, вирішення якої дасть позитивний результат, відповідно радісні переживання будуть спонукати студента до подальшої пізнавальної активності [5]. Ситуація успіху у ВНЗ – це формування викладачем необхідних успішних обставин для студентів: забезпечення чітко поставленого досягнення у навчанні, висока соціальна оцінка результату, загальне визнання особистого досягнення. Також передбачено позитивні емоції, які збільшують мотивацію до навчання, стимулюють до ініціативності та креативності. Відповідно, за відсутності успіху часто виникає негативне ставлення до навчальної та майбутньої професійної діяльності [6, с. 36].

Педагогічний потенціал ситуації успіху являє собою систему створених факторів за певних умов, що реалізується в освітньому процесі. Важливим є дотримання наступних умов: педагогічно відповідний відбір змісту освіти; раціональний вибір форми, способів і засобів

організації та здійснення навчально-виховної діяльності; використання ефективних методів стимулювання навчально-пізнавальної активності студентів. Технологія створення ситуацій успіху означає проектування та реалізація такої педагогічної системи на практиці, яка б була адекватна до когнітивних та емоційно-вольових станів студентів. Результатом функціонування подібної виховної системи є досягнення студентом стану успіху, який активізує його позитивний загальноособистісний розвиток.

Ситуацію успіху, яку створює педагог у навчальній діяльності, можна продемонструвати у вигляді простого послідовного ланцюга (рис. 2).

Рис. 1. Ситуація успіху у навчальній діяльності [3, С. 33].

Отже, успішна ситуація включає в себе основні компоненти: 1) налаштування студента (емоційна готовність) до вирішення навчального завдання; 2) створення умов для ефективного розв'язання, включаючи змістовне, технологічне та ресурсне забезпечення навчального процесу; 3) осмислене ставлення до результатів своєї навчальної праці, тобто порівняння отриманих результатів із зазначеними раніше цілями.

Успіх сприяє визволенню прихованих можливостей особистості та реалізації внутрішніх сил, а також створює сильний додатковий імпульс до активної роботи, сприяє становленню гідності студента. Ситуація успіху є фактором розвитку особистості. Він сприяє розвитку впевненості в собі, підвищенню самооцінки, розвитку почуття власної значущості [7].

Застосуванню ситуації успіху для стимулювання пізнавальної діяльності сприяє використання цікавої інформації досліджуваного й додаткового матеріалу, включення додаткових відомостей про предмет чи явище, створення проблемної ситуації, яка приведе до чогось нового або несподіваного [3]. Педагогічна допомога забезпечується рядом дій, вербальними (мовними) і невербальними (міміко-пластичними) засобами в атмосфері схвалення, комфорту та радості. Мелодійність мовлення, слова підбадьорювання, коректність звертань та м'яка інтонація, відкрита поза й доброзичлива міміка формують психологічний клімат, що допомагає студенту вирішити поставлене завдання. Початково при організації ситуації успіху студент знаходиться в ролі об'єкта. Далі, приймаючи або не приймаючи вказані умови, він стає суб'єктом обставин – включається в те, що відбувається, впливає на хід реалізації ситуації успіху. Відчувши позитивні емоції від заслуженого успіху, у студента виникає бажання його повторити та утвердити завдяки самостійному пошуку шляхів. Це дає йому впевненості у власних силах та позитивно впливає на взаємини з оточенням [3, С. 34-35].

Необхідні умови для запровадження ідеї:

- ✓ приємна атмосфера для навчання;
- ✓ відчуття рівності кожного;
- ✓ усвідомлення особистісної цінності;
- ✓ вільне висловлювання своєї думки та вислуховування інших.

Тому ситуація успіху виступає цілеспрямованим, організованим поєднанням умов, а також є результатом продуманої та підготовленої стратегії та тактики педагога [4].

У загальному навчанні за технологією передбачено три етапи (рис. 2). Метою перших етапів є виявлення студента з групи невпевнених, але доброзичливих, а також й інтелектуальних представників. Далі – сприятливих до психолого-педагогічного створення умов для самовираження та заохочення до діяльності усіх.

Рис. 2 Етапи навчання за технологією ситуації успіху [4]

Заохочення повинно прямо пропорційно відповідати кількості часу та інтелектуальних витрат, які знадобилися для виконання поставлених питань. Це сприятиме уникненню формального використання заохочення. Студенту слід усвідомити: успіх стане спорадичним явищем без докладання зусиль. Педагоги-практики вважають, що успішний результат особливо необхідний студентам із заниженою самооцінкою як спосіб її позитивної корекції [8, С. 38].

Мотивація відіграє важливу роль у досягненні навчальних результатів та переживанні їх як успіху. Мотивація виступає не лише як умова ефективного навчання, але як вагомий чинник розвитку особистості фахівця у майбутньому. Серед її основних структурних елементів варто виділити пізнавальну мотивацію й мотивацію досягнення успіху. Їх стимулювання сприятиме збільшенню ефективності навчальної діяльності. У структурі особистості найбільш дієвими є пізнавальні мотиви та мотиви досягнення. Серед навчальних мотивів вирізняють мотиваційні орієнтації на пізнавальний процес і результат, оцінювання педагогом, уникнення невдачі, утвердження та підвищення самоцінності, самовираження, престиж у колективі, можливість самостійного мислення та діяльності, успішний пізнавальний стан [5, С. 197].

Мотиви навчальної діяльності відображають всі фактори, які сприяють прояву навчальної діяльності. Мотиви поділяються на зовнішні та внутрішні. Зовнішні мотиви виражаються покаранням й винагородою, погрозою та вимогою, матеріальними речами, тиском колективу. Знання й уміння у цьому випадку виступають засобами для досягнення інших цілей. Внутрішні мотиви – це саме цікавість до знань, стійкий внутрішній інтерес, жага підвищення інтелектуального рівня, закриття потреби в новій інформації. Тобто навчання виступає як ціль. Виконання поставленого завдання вимагає від студента значного вольового зусилля [9, С. 87-88]. Характер особистості, її психологічні особливості набагато більше впливають на внутрішню мотивацію, ніж зовнішні фактори. За більшої зовнішньої мотивації зменшується участь внутрішніх психічних процесів у мотивації, зокрема, в емоційно-особистісній сфері. Основою зовнішньої мотивації є емоційні оцінки – стимули, а внутрішньої мотивації – об'єктивні оцінки свідомості, яким характерні складніші зв'язки. Вона базується на поєднанні мети та предмета навчальної роботи, тобто засвоєння знань, умінь та навичок. У такій ситуації навчання виступатиме діяльністю, а не дією, стимульованою зовнішніми факторами. Засвоєння предметних знань, наукових понять, засобів соціально-предметних дій з ними є предметом внутрішньої мотивації, що призводить до самовдосконалення студентів як особистостей [8, С. 37-38].

Існує зв'язок між типами ставлення студента до навчання з характером його мотивації та станом навчальної діяльності. Виокремлюють п'ять типів ставлення до навчання:

- негативне (бідність мотивів, невміння формування цілей та додання труднощів, не сформована навчальна робота, відсутнє вміння виконувати дію за вказівками, відсутнє бажання здійснювати пошук різних способів дій);

- байдужне або нейтральне;

- позитивне аморфне (нестійкі переживання новизни та допитливості, виникнення деяких переваг одного навчального предмета над іншим, широкий соціальний мотив обов'язку, розуміння та первинне осмислення визначених цілей);

- позитивне пізнавальне, усвідомлене (постановка самостійних нових цілей, народження нового мотиву, осмислення їх співвідношення, власна ініціатива виконання певних дій). Тут відбувається опанування вміннями планувати й оцінювати свою навчальну діяльність до її здійснення, перевіряти та контролювати себе на кожному етапі уроку;

- позитивне відповідальне, особистісне (стійкість та неповторність мотиваційної сфери, уміння ставити перспективні та нестандартні цілі, реалізовувати їх, додання перешкод задля досягнення мети). У навчальній діяльності спостерігається гнучкість та мобільність способів дій, рух до самоосвіти та перехід до творчої діяльності [10].

Розглянемо детальніше специфіку створення ситуації успіху як алгоритм дій:

↓ Важливим є етап зняття страху, тобто допомога перебороти невпевненість у власних силах. Наприклад: «Люди вчать на власних помилках. Помилки сприяють пошуку інших шляхів вирішення проблем».

↓ Авансування успішного результату. Висловлення педагогом твердого переконання, що студент обов'язково впорається з поставленим завданням. Це сприятиме вірі у свої сили та можливості («Ти впораєшся із завданням», «Не сумнівайся у твоєму позитивному результаті»).

↓ Прихована допомога завдяки інструктажу про способи та форми виконання завдання. Це сприяє уникненню поразки. Досягається завдяки побажанням («Виконуючи завдання, зверни увагу на ... або нагадую про ...», «Можливо краще почати з ...»).

↓ Озвучення мотиву. Демонстрація заради чого або кого здійснюється конкретна діяльність, важливість позитивного результату після її виконання («Друзям не впоратися без твоєї допомоги...»).

↓ Персональна винятковість. Вказує на важливість зусиль студента у виконанні завдання («Лише міг би ти допомогти...», «Тобі тільки можу доручити...»)

↓ Мобілізація активності – спонукання до виконання конкретних завдань («Цікаво швидко побачити...», «Дуже хочемо розпочати виконання завдання...»).

↓ Високе оцінювання певної деталі з процесу навчання допомагає емоційно пережити результат не в цілому, а конкретного етапу або деталі («Найбільше сподобалось зроблене тобою...», «Найкраще тобі вдалося...») [7].

Для створеної ситуації успіху характерний штучно створений характер, оскільки педагог протягом певного часу посилює акцент на позитивних досягненнях студентів і не звертає уваги на їх недоліки. У цілому цей процес проходить такі стадії як:

✓ Мотиваційна стадія – формування установки на продуктивну діяльність (емоційна підготовка студентів на виконання навчального завдання).

✓ Організаційна стадія – забезпечення умов навчальної діяльності, враховуючи індивідуальні здібності та особистісні риси студента (технологічне й ресурсне забезпечення).

✓ Результативна стадія – власне порівняння результатів з попередньо поставленими (усвідомлене ставлення до результатів виконаної роботи).

Для вдалого використання ситуації успіху у навчально-виховній діяльності педагогу варто володіти відповідними знаннями типологічних характеристик студентів. Окрім цього, важливими є професійні та особистісні якості самого педагога, його вміння володіти педагогічними техніками, що виявлятиметься у підбадьорливому та мелодійному мовленні, відповідній інтонації, тактовності, доброзичливій міміці та жестах [6, С. 37]. Наприклад, висловлювання: «Я вірю – ти впорашся!», «Я пишаюся тим, як ти працював», «Ти досягнеш успішного результату!», «Ти зараз на правильному шляху», «Ти впорався!», «Ти близький до істини», «Я знаю, що ти можеш це зробити», «Ти швидко вчишся», «Це правильний шлях», «Сенсаційно!», «Це була чудова робота», «Мені до вподоби хід твоїх думок», «Я пишаюся тобою», «Це вже успіх!», «Це твоя перемога» та інші. Такі усні коментарі педагога здатні підбадьорити, дати поштовх та викликати співпереживання [7]. Педагогу слід бути професійно компетентним, виявляти бажання та застосовувати індивідуальний підхід до кожного студента. Важливими також є емоційна культура педагога, його психологічна компетентність, рівень емоційного інтелекту (мотивація, саморегуляція, самопізнання, емпатія та соціальні навички). Варто бути доброзичливим, створювати позитивну атмосферу, пробуджувати у серці бажання ставати кращим.

Організація та ефективне структурування знань також має вирішальне значення разом із короткостроковим і довгостроковим плануванням і сприянням незалежному та критичному мисленню. Вони повинні демонструвати гостру та рефлексивну позицію щодо своєї роботи, бути інноваційними та адаптованими [11].

Таким чином, створення ситуації успіху є психологічним суб'єктивним станом задоволення позитивним результатом виконання завдання чи вирішення питання. Важливим є саме визнання цього результату як успіху. Усвідомлення ситуації успіху студентом, розуміння її важливості виникає після подолання бар'єрів страху, труднощів незнання, невміння тощо. У результаті виробляється алгоритм мислення та поведінки успішної людини, що підкріплюється позитивним емоційним переживанням, виробляється потреба у пізнанні нового, здатність до постійного збагачення знань та саморозвитку.

Висновки. Використання позитивного розвитку може сприяти підвищенню ефективності праці, збільшенню продуктивності навчального процесу, допомагає учням усвідомити свою повноцінність, що, відповідно, сприяє досягненню успіху в навчанні. Цей підхід сприяє не лише підвищенню робочого тону, але й збільшенню ефективності навчально-виховного процесу, а також вдосконаленню самосвідомості учнів, формуючи їх як повноцінних особистостей і, відповідно, сприяючи досягненню успіху у навчанні. Потенціал мотивації, що впливає з ситуації успіху, реалізується через баланс між високими педагогічними вимогами та можливостями студента. Мотивація до навчання, яка може бути як зовнішньою, так і внутрішньою, визначається основними закономірностями її виникнення, розвитку та впливу на ключові аспекти індивідуального характеру людини.

Література:

1. Musiał E. Szkolne sukcesy uczniów i ich pedagogiczne uwarunkowania w świetle teoretycznej analizy problemu / E. Musiał // Sukces jako zjawisko edukacyjne. – 2017. – Вип. 2. – С. 115-127.
2. Романовський О.Г. Педагогіка успіху: її сутність та основні напрями вивчення / О.Г. Романовський // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2011. – 2. – С. 3-8.
3. Гусак О.Г. Ситуація успіху в теорії педагогічного стимулювання / О. Г. Гусак // Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі : матер. Всеукраїнської науково-теоретичної конференції, Вінниця, 22 листопада 2018 року / гол. ред. Т. І. Ямчинська. – Вінниця, 2018. – С. 33-35.
4. Бордюк В.М. Технологічні особливості створення ситуації успіху в навчально-виховному процесі ЗНЗ. / В. М. Бордюк // Педагогічні науки. – 2011. – Вип. 60. – С. 169-175.

5. Скорик Т.В., Технологія «створення ситуації успіху» у становленні професійної успішності майбутнього вчителя / Т.В. Скорик, Н.В. Грицик // Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. – 2020. – № 1. – С. 195-200.

6. Внукова О.М. Забезпечення ситуації успіху студентів як прояв педагогічної майстерності викладача. / О.М. Внукова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : зб. наук. пр. – Київ, 2018. – Вип. 30 (40). – С. 35-38.

7. Борсенко Т.О. Технологія “Створення ситуації успіху” в навчальній діяльності [Електронний ресурс]. – Канів, 2017. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/tehnologiya-stvorennya-situacii-uspihu-86871.html>.

8. Велика А. Ситуація успіху як визначальна умова підвищення якості навчання старшокласників гуманітарним дисциплінам / А. Велика // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2009. – ч.3. – С. 30-38.

9. Василега П. А. Застосування проблемного навчання як необхідна складова інновацій у природничій освіті / П. А. Василега, С. О. Литовченко // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 квітня 2020 року, м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. – С. 87-90.

10. Формування мотивації до шкільного навчання в учнів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ryabushky.lbd-osv.gov.ua/informaciya-dlya-vchiteliv-21-22-04-10-02-2020/>.

11. Valverde-Zavaleta S. A., Mellin Rubio R. H., Sánchez R., Loli M.G.. Pedagogy of Success [Електронний ресурс]: Perception in undergraduate and postgraduate students at a Peruvian university, 2021. – 10:1160. – Режим доступу: <https://f1000research.com/articles/10-1160/v1>.

References:

1. Musiał, E. (2017) Szkolne sukcesy uczniów i ich pedagogiczne uwarunkowania w świetle teoretycznej analizy problemu [Students' school successes and their pedagogical conditions in the light of the theoretical analysis of the problem]. *Sukces jako zjawisko edukacyjne – Success as an educational phenomenon*, 2, 115-127 [in Ukrainian].

2. Romanovskyi, O.H. (2011) Pedahohika uspihku: yii sutnist ta osnovni napriamy vyvchennia [Pedagogy of success: its essence and main directions of study]. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymi systemamy – Theory and practice of managing social systems*, 2, 3-8 [in Ukrainian].

3. Husak, O.H. (2018) Sytuatsiia uspihku v teorii pedahohichnoho stymuliuvannia [The situation of success in the theory of pedagogical stimulation]. *Aktualni problemy filolohii ta metodyky vykladannia inozemnykh mov u suchasnomu multylinhvalnomu prostori – Actual problems of philology and methods of teaching foreign languages in the modern multilingual space: mater. Vseukrainskoi naukovo-teoretychnoi konferentsii*. Vinnytsia, 33-35 [in Ukrainian].

4. Bordiuk, V.M. (2011) Tekhnolohichni osoblyvosti stvorennia sytuatsii uspihku v navchalno-vykhovnomu protsesi ZNZ [Technological features of creating a situation of success in the educational and educational process of the ZNZ]. *Pedahohichni nauky – Pedagogical sciences*, 60, 169-175 [in Ukrainian].

5. Skoryk, T.V., Hrytsyk, N.V. (2020) Tekhnolohiia «stvorenna situatsii uspikhu» u stanovlenni profesiinoi uspishnosti maibutnoho vchytelia [The technology of "creating a situation of success" in shaping the professional success of the future teacher]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Pedagogichni nauky – Bulletin of the Zaporizhzhya National University. Pedagogical sciences*, 1, 195-200 [in Ukrainian].

6. Vnukova, O.M. (2018) Zabezpechennia situatsii uspikhu studentiv yak proiav pedagogichnoi maisternosti vykladacha [Ensuring the situation of students' success as a manifestation of the teacher's pedagogical skills]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedagogichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov*. Kyiv, 30 (40), 35-38 [in Ukrainian].

7. Borsenko, T.O. (2017) Tekhnolohiia “Stvorenna situatsii uspikhu” v navchalnii diialnosti [Technology "Creating a situation of success" in educational activities]. Retrieved from <https://naurok.com.ua/tehnologiya-stvorennya-situaci-uspikhu-86871.html> [in Ukrainian]

8. Velyka, A. (2009). Sytuatsiia uspikhu yak vyznachalna umova pidvyshchennia yakosti navchannia starshoklasnykiv humanitarnym dystsyplinam [The situation of success as a determining condition for improving the quality of education of high school students in humanitarian disciplines]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedagogichnoho universytetu im. P. Tychyny – Collection of scientific works of the Uman State Pedagogical University named after P. Tychyny*. Uman: PP Zhovtyi O.O.,3, 30-38 [in Ukrainian].

9. Vasyleha, P. A., Lytovchenko, S. O. (2020). Zastosuvannia problemnoho navchannia yak neobkhidna skladova innovatsii u pryrodnychii osviti [Application of problem-based learning as a necessary component of innovations in science education]. *Innovatsiinyi rozvytok vyshchoi osvity: hlobalnyi, yevropeyskyi ta natsionalnyi vymiry zmin – Innovative development of higher education: global, European and national dimensions of change: materialy VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Sumy: Vyd-vo SumDPU imeni A. S. Makarenka, 87-90 [in Ukrainian].

10. Formuvannia motyvatsii do shkilnoho navchannia v uchniv [Formation of students' motivation for schooling] (2020). Retrieved from <https://ryabushky.lbd-osv.gov.ua/informaciya-dlya-vchiteliv-21-22-04-10-02-2020/> [in Ukrainian].

11. Valverde-Zavaleta, S. A., Mellin Rubio, R. H., Sánchez, R., Loli M.G.. (2021) Pedagogy of Success: Perception in undergraduate and postgraduate students at a Peruvian university, 10:1160. Retrieved from <https://f1000research.com/articles/10-1160/v1> [in Ukrainian].